

Dokument nr. 8:54

(2003-2004)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, André Kvakkestad, Carl I. Hagen og Siv Jensen

Forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, André Kvakkestad, Carl I. Hagen og Siv Jensen om en målrettet og helhetlig kriminalitetsbekjempelse

Til Stortinget

BAKGRUNN

Forslagsstillerne er meget bekymret for den stadig økende kriminaliteten i samfunnet. Kriminaliteten koster samfunnet enorme ressurser både økonomisk og menneskelig. Terskelen for å benytte seg av vold synes stadig lavere, i tillegg blir volden stadig grovere. Barn raner både jevnaldrende og voksne uten at det følges godt nok opp fra politiets side. Samtidig ser vi at hverdagskriminaliteten koster samfunnet og næringsdrivende store summer. Dersom de institusjoner samfunnet har til å bekjempe kriminalitet, dvs. politi, rettsvesen og kriminalomsorg, ikke settes i stand til å reagere raskt og hensiktsmessig, vil utviklingen akselerere stadig raskere i gal retning. Ikke minst ser vi dette innen enkelte innvandrings-, MC- og narkotikamiljøer. Manglende inngripen fører her til at gjengjeldelse og selvtekt erstatter samfunnets verktøy.

At dette skjer, ser vi klart i forbindelse med de gjengoppgjør og drap som har funnet sted i Oslo den siste tid. Dette er lukkede miljøer, og det er ikke lett å få personer som bryter ut eller som har vært i kontakt med slike grupper, til å vitne. Det er meget viktig at slike vitner sikres et effektivt vern dersom dette skulle bli nødvendig av hensyn til vitnet eller tryggheten til vedkommendes familie.

Forslagsstillerne mener videre det er et stort samfunnsproblem at hverdags- og vinningskriminaliteten

øker uten at politiet ser seg i stand til å gripe inn. Det er ofte denne kriminaliteten som rammer folk flest. Innen handel og dagligvarebransjen er det et problem bedriftene og de ansatte ser nærmest daglig. Selv om hver kriminell handling i og for seg kan være liten av omfang, er summen av denne kriminaliteten meget stor. Gapet mellom det politi og rettsvesen har kapasitet til å forfølge, og den kriminalitet man ser i samfunnet, har i dag blitt så stor at en av de viktigste samfunnspilarer i samfunnet, nemlig rettsstaten, er i ferd med å miste sin troverdighet og legitimitet hos folk flest. Forslagsstillerne mener også den lave oppklaringsprosenten, sammenholdt med for lav straff, samt for sen straffereaksjon, fører til at stadig flere dessverre ser en kriminell løpebane som et alternativ.

Manglende tro på samfunnets evne til å løse disse problemer og utfordringer vil bli den største samfunnsmessige og kriminalpolitiske utfordringen i tiår fremover. I dette ligger det også en fare for at det kan bli etablert borgervern av ellers lovlydige borgere, som ikke lenger vil se på at kriminelle fortsetter sin aktivitet, uten at det reageres overfor dem.

Dette er en utvikling forslagsstillerne verken kan eller vil sitte stille og se på.

Forslagsstillerne mener man må ta visse grep før utviklingen kommer helt ut av kontroll. Det er i dag et problem at politiet fra politikernes side stadig får pålegg og signaler om at en viss type kriminalitet må prioriteres. All den tid det ikke er politisk flertall for å øke justisbudsjettene vesentlig, så må politiet benytte de tiltak som reduserer kriminaliteten mest. Det er forslagsstillerne oppfatning at man må konsentrere innsatsen om enkelte områder hvor det må satses på en helhetlig oppfølging; fra forebyggende virksomhet, til politiinnsats, behandling i domstol samt en videre oppfølging av kriminalomsorg og ettervern.

Dersom en ønsker å redusere kriminaliteten mest mulig i forhold til de midler som står til disposisjon, mener forslagsstillerne man må stille seg to grunnleggende spørsmål.

Det ene er: Hva slags personer står for det meste av kriminaliteten?

Det andre er: Hvordan skal man få hindret nyrekruttering til kriminelle miljøer?

Det er en kjensgjerning at ca. 10-20 pst. av de kriminelle står for mer enn 60 pst. av all kriminalitet. Disse blir gjerne betegnet som gjengangere eller vanekriminelle. De det her er snakk om vil kunne være både personer som står bak typisk hverdags/vinningskriminalitet, men også personer tilknyttet et mer eller mindre organisert kriminelt nettverk. Det sier seg selv at et massivt og omfattende fokus på denne gruppen vil kunne gi en vesentlig kriminalreducerende effekt. Dette fordrer imidlertid at man ikke bare prioriterer denne gruppen fra politiets side, men gjennom hele straffesakskjeden, dvs. ved hurtig påtale, dom og påfølgende soning og oppfølging.

Den andre gruppen det bør fokuseres på er ungdomskriminelle. Det er viktig å ta tak i ungdom som kommer på skråplanet så raskt som mulig. Her er det om å gjøre med en rask og klar reaksjon, som nødvendigvis er et omfattende samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Gjengangerkriminalitet

Det er etter forslagsstillerne mening avgjørende at man får bukt med gjengangerkriminaliteten. Dette fordi man her vil kunne få en umiddelbar effekt i forhold til redusert kriminalitet, da denne gruppen står for store deler av kriminaliteten. At dette har noe for seg, har man klart sett i områder hvor politiet og kriminalomsorgen har jobbet sammen; slik at disse har vært inne til soning eller vært innbrakt av politiet grunnet andre forhold i perioder hvor det erfaringsvis begås mye kriminalitet, som i påsken og andre høytider. Man så at når disse personene var ute av sirkulasjon, så fikk man en markant nedgang i vinningskriminalitet som innbrudd i hus og biltyveri, det vil si det som ofte kalles hverdagskriminalitet.

I forhold til mange av de personer som faller inn under denne gruppen vil det være et mål i seg selv at de fengsles, slik at ny kriminalitet forhindres. Samfunnet må klart vise at dersom man gang på gang begår kriminelle handlinger, er resultatet at vedkommende etter hvert vil tilbringe mer tid i fengsel enn utenfor fengsel.

Det er således avgjørende at denne gruppen prioriteres gjennom hele det strafferettslige systemet. Det hjelper lite med en ensidig satsing fra politiet hvis man ikke får prioritert disse sakene i rettsapparatet og kriminalomsorgen. Man må i forhold til gjengangere også vurdere ekstraordinære etterforskningsmetoder

som avlytting mv. Forslagsstillerne ser at det kan være betenkeligheter i forhold til slike etterforskningsmetoder, men mener likevel at de bør tillates.

Når det gjelder notoriske kriminelle gjengangere, mener forslagsstillerne at de kriminelle selv har valgt en karriere utenfor samfunnets normer og regler. Gjengangerne har dermed selv et valg i forhold til om de vil avslutte sin kriminelle løpebane. I motsatt fall må de akseptere at de kan utsettes for overvåking og inngripen fra samfunnets side.

Har man befestet sin kriminelle løpebane ved stadig nye kriminelle handlinger, må hensynet til samfunnets mulighet til å bekjempe den kriminalitet disse personene står for, gå foran deres krav om beskyttelse mot inngripen fra de institusjoner i samfunnet som skal bekjempe kriminalitet.

En må likevel ikke glemme at den innsatte bør gis mulighet til rehabilitering mens vedkommende soner. Ikke minst gjelder det en stor gruppe av de som er gjengangerkriminelle; de stoffavhengige. I forhold til denne gruppen vil ikke en ordinær fengselsinstitusjon kunne møte de utfordringer som stoffavhengighet er. Narkotikamisbruk er, i de fleste tilfeller, en selvpåført sykdom i likhet med alkoholisme. I likhet med kriminalitet begått i alkoholrus, skal man straffe kriminelle handlinger begått i narkotikarus på samme måte som om man ikke var påvirket jf. straffeloven § 45. Det kan sågar spørres om det i stedet bør være et moment i forhold til straffeskjerpelse og ikke bare et spørsmål om straffbarhetsbetingelser/straffritak. Imidlertid må en også erkjenne at man ikke kan straffe narkomane friske i forhold til avhengigheten. Det er viktig at man legger til rette for og vurderer egne institusjoner for soning og oppfølging av personer med store rusproblemer.

Ungdomskriminalitet

Det er i det lange løp avgjørende at man hindrer rekruttering til kriminell virksomhet. Primært er det en oppgave for foreldrene å hindre at deres barn velger en kriminell løpebane. Det er i familie og nærmiljø som skole mv. at man får sine verdigrunnlag og lærer forskjell på ditt og mitt samt rett og galt. Dessverre er det ikke alle som får med seg disse grunnleggende verdier. Det er da nødvendig at samfunnet går inn med sanksjoner og virkemidler.

Forslagsstillerne er oppmerksom på at Regjeringen har jobbet, og jobber, med denne problematikken, men mener man må satse enda mer og bredere.

Å fengsle mindreårige er ingen god løsning for å få dem ut av en kriminell løpebane. Etter oppslag om at mindreårige sitter i fengsel, ser det å etablere lukkede institusjoner i regi av for eksempel barnevernet, ut som en langt bedre løsning.

Skal man greie å snu den negative trenden hos mindreårige kriminelle, må de bli plassert i institu-

sjoner som lærer barna at det er forskjell på ditt og mitt, og at man ikke tyr til vold når man er misfornøyd; men alminnelig folkeskikk.

I tillegg trenger noen av disse barna også et psykiatrisk tilbud.

Institusjoner av denne typen har med hell vært brukt både i USA og i England, og bør også utprøves her i Norge. Dette må være en bedre løsning enn å sette barn i fengsel.

Utstyr

Forslagsstillerne vil peke på at om man skal ha et effektivt og moderne politi, må de ha utstyr som står i sammenheng med den tid og de utfordringer man står overfor. Flere steder sliter politiet med utrangert og dårlig materiell. Dette går ut over både arbeidsmiljø og effektivitet. Forslagsstillerne ønsker derfor at politiet moderniseres materielt. Forslagsstillerne ønsker blant annet at alle tjenestebiler bør utstyres med bærbare IKT-løsninger. Dette vil i stor grad kunne effektivisere politiets arbeid. Man bør blant annet kunne være online i forhold til de viktigste av politiets registre, som for eksempel autosys og personregister. Et slikt tiltak vil i stor grad også kunne føre til at rapporteringsrutiner og loggføringer blir bedre.

Forslagsstillerne er videre bekymret for politiets bilpark. Flere av politiets kjøretøy vil for eksempel kunne ha problemer med å komme igjennom en teknisk kontroll, noe som er uholdbart. Det er fra forslagsstillerne et ønske at man kontinuerlig har en oppdatering av politiets bilpark, slik at man har en rullerende utbytting i løpet av en femårsperiode. Forslagsstillerne finner det videre underlig at staten skal betale avgift til staten. Dette medfører kun økt byråkrati, samt at politiet får økte utgifter og Finansdepartementet får pengene. Det vil etter forslagsstillerne syn være mer hensiktsmessig at man reduserer politiets kostnader ved innkjøp av kjøretøy, og derigjennom gir politiet større økonomisk handlingsrom. Forslagsstillerne ønsker således å innføre avgiftsfritak på tjenestekjøretøy for politiet.

Bemanning/sivilt ansatte

Forslagsstillerne er opptatt av at de som har tatt en politifaglig utdanning skal kunne utøve det yrket de er utdannet til. Det er en rekke oppgaver politiet i dag utfører som er av en mer rutinemessig og administrativ art, enn politifaglig. Forslagsstillerne mener det vil være en mer hensiktsmessig utnyttelse av ressursene og kompetansen at man i langt større grad benytter sivilt personell til slikt arbeid. Sivilt ansatte vil også på mange felt faktisk kunne ha bedre forutsetning og spisskompetanse mht. å løse en del av de oppgaver politifolk i dag utfører. Det foreslås derfor at det utarbeides en plan for bedre utnyttelse og arbeidsdeling mellom sivilt ansatte og politifaglig personell, samt en opptrappingsplan i forhold til å bruke

sivilt ansatte. Et praktisk eksempel er om man i større grad benytter lydopptak ved politiavhør, vil det kunne være hensiktsmessig og ressursbesparende at sivil personell skriver ut avhøret senere. Dette fordrer imidlertid at man får moderne teknologi som man enkelt kan benytte, og vil derfor kreve noe investering i nytt utstyr.

Forslagsstillerne mener man bør kunne stille krav til ledere i politiet med de følger det har. I dag blir politimestrene ansatt som embetsmenn. Det er ikke tvil om at politimestrene har et meget sterkt arbeidsrettlig vern på grunn av dette, - etter enkeltes mening kanskje også ufortjent sterkt vern. Ordningen med politiembetsmenn er en avleggs og gammeldags ansettelsesform, sett i forhold til den funksjonen politimestrene i dag har. Dette systemet skaper et uforholdsmessig sterkt oppsigelsesvern i forhold til andre lederstillinger innen offentlig sektor. I et moderne politi har denne ordningen derfor lite å gjøre. Dette ser man blant annet ved at den øverste stillingen for politiet, politidirektøren, ikke er embetsmann.

Det er videre etter forslagsstillerne mening løst ikke å sikre at de politistudentene som uteksamineres fra Politihøgskolen får jobb, all den tid kriminaliteten i stadig større grad griper om seg og blir mer kompleks. Det er uholdbart at man ikke skal utnytte denne arbeidskraften, når samfunnet har investert i utdannelsen til politistudentene, ved at de må ta andre jobber eller gå arbeidsledige samtidig som man har et udekket behov.

Forslagsstillerne ønsker også at man i forhold til en vurdering av fremtidig behov for politiet, legger frem en opptrappingsplan for politibemanningen i et fireårs perspektiv. Dette er en plan som jevnlig bør rulleres for å få en best mulig utnyttelse av samfunnsressursene, ved at man gjennom dette sikrer at antall utdannede politistudenter og ledige politistillinger står i forhold til hverandre når studentene blir uteksaminert. Dette er noe man allerede har satt i gang i Sverige.

Ambassadevakt hold

Politiet i Oslo har ansvar for sikkerheten rundt ambassader, og ved statsbesøk. Regnskapstallene for utgifter til livvaktjeneste og ambassadevakt hold var mer enn 195 000 000 kroner i 2002, og pr. 30. september 2003 var tallene over 211 000 000 kroner.

I dag ser vi at dette i stor grad har ført til nedprioriteringer av andre deler av politiets oppgaver, herunder forebyggende tiltak og kampen mot hverdagskriminalitet. Med andre ord ingen heldig situasjon.

Denne type oppgaver er pålagt og prioritert. Det er imidlertid ikke en ren politifaglig vurdering som ligger bak det relativt høye nivået på vakt holdet som er etablert i forbindelse med ambassadene. Det er liten tvil om at synet til et godt forhold til utenland-

ske ambassader og de land de representerer er en ikke uvesentlig faktor. Mye av dette dreier seg derfor om forholdet til andre stater; med andre ord er det utenrikspolitikk.

Forslagsstillerne foreslår på bakgrunn av dette at ansvaret og kostnadene ved ambassadevakthold i sin helhet bæres av Utenriksdepartementet, men utføres av politiet.

Politimetoder

I

Det er nødvendig å gi politiet det verktøy de trenger i forhold til å få bukt med både organisert kriminalitet og gjengangerkriminalitet. I forhold til organisert kriminalitet har politiet fått mulighet til å benytte seg av ekstraordinære etterforskningsmetoder som avlytting mv. Forslagsstillerne mener det er gode grunner til at man også skal få benytte slike etterforskningsmetoder i forhold til personer som har blitt dømt gjentatte ganger for kriminelle handlinger, hvor det er grunn til å tro at vedkommende vil begå nye kriminelle handlinger. Det fremmes derfor forslag om at man skal kunne benytte slike metoder overfor kriminelle som er dømt til betinget eller ubetinget fengsel for mer enn tre straffbare forhold etter straffelovens bestemmelser i løpet av en ti års periode. Forslagsstillerne vil også tillate såkalt provokasjon i forhold til denne kategorien kriminelle. Selv om provokasjon er et omdiskutert virkemiddel, vil det etter forslagsstillerne oppfatning bare vise at man har befestet en forbrytersk vilje, dersom man for eksempel på forespørsel sier ja til å selge narkotiske stoffer til en politimann som opptrer som provokatør.

II

Forslagsstillerne mener man i større grad må ta innover seg at terroren nå har kommet til Europa. Man kan ikke lenger være blåøyd og tro at det som skjedde i Madrid ikke kan skje i Norge. Norge er ett av landene som er nevnt av Osama Bin Laden som mulig terrormål. På et tidlig stadium av etterforskningen etter terrorangrepet i Spania, ble det fra enkelte hold vist til at en av de gruppene som ble etterforsket, skal ha forsøkt å etablere seg også i Norge.

Det er for sent å være føre var når en bombe først har gått av. Vi kan ikke havne i en situasjon hvor manglende verktøy hos politi og overvåkningstjeneste fører til terrorangrep som kunne vært oppdaget. Forslagsstillerne mener klart at man i saker som har med rikets sikkerhet å gjøre må kunne tillate rom- og kommunikasjonsavlytting.

Forslagsstillerne vil vise til behandlingen av Ot.prp. nr. 61 (2001-2002) om bekjempelse av finansiering av terrorisme og FNs sikkerhetsråds resolusjon 1373, Innst. O. nr. 70 (2001-2002), hvor Fremskrittspartiet ønsket å tillate romavlytting i slike til-

feller, men ble stående alene. Etter terroranslagene i Spania har imidlertid Arbeiderpartiet og Høyre gitt signaler om at de vil vurdere dette på nytt.

Domstolene

Det er avgjørende at domstolene raskt behandler saker som gjelder de to områdene forslagsstillerne ønsker en satsing på dvs. ungdomskriminelle og gjengangerkriminelle. Det er nettopp en rask reaksjon gjennom hele strafferettspleien som er suksessfaktoren. Forslagsstillerne ønsker derfor en klar prioritering av disse gruppene, og at man dermed fraviker "køprinsippet" på dette området. Det er videre viktig at man har en mest mulig effektiv utnyttelse av domstolens ressurser. I dag tar en del mindre saker, som typisk også er gjengangerkriminalitet, uforholdsmessig lang tid i forhold til den enkelte forbrytelsens grovhet. For mindre alvorlig hverdagskriminalitet bør flere saker kunne avgjøres med en fagdommer (i likhet med det som gjøres ved forhørsrett) hvor strafferammen ikke overstiger to år. Dette vil føre til besparelser i tingrettene, som kan utnyttes til å bruke flere fagdommere, slik at man får en langt raskere saksbehandling.

Kriminalomsorgen

Fremskrittspartiet har ved flere statsbudsjettbehandling påpekt behovet for flere soningsplasser. På denne bakgrunn har det vært fremmet flere forslag om mulige løsninger for å få ned soningskøen i Norge. I denne sammenheng kan nevnes kjøp av fengselsplasser i utlandet, og midlertidige flytende fengsler. Forslagsstillerne ser behovet for fleksibilitet i forbindelse med en nødvendig økning i fengselskapasiteten, og forventer at Regjeringen vil fremme de nødvendige forslag for å løse dette problemet på kort og lang sikt.

Fengsling

Forslagsstillerne registrerer videre problemet med den lange soningskøen. Forslagsstillerne mener det her må tilføres ressurser slik at lovbrøtteren raskt får gjort opp for seg. Det er i tillegg viktig at man, spesielt for dem med lange dommer, får ressurser til å kunne gi soningen et innhold for dem som sitter inne. Forslagsstillerne viser til at selv med en økt satsing på dette feltet, har ikke Regjeringen evnet å få bukt med den stadig voksende soningskøen. Soningskøen er en av de offentlige køene som er mest uheldig for samfunnet. Den rammer domfelte, offer og samfunn. Den domfelte vil ikke få gjort opp for seg og komme seg videre i livet. Resultatet av det er ofte at det blir vanskelig å få seg jobb eller bli rehabilitert mens man går og venter på soning. Alternativet kan derfor bli at domfelte begår mer kriminalitet mens vedkommende står i soningskøen. Dette gagner ver-

ken samfunnet eller domfelte. I tillegg kommer hensynet til offeret og/eller deres nærmeste. Det skaper ikke tillit til rettsstaten at offeret og/eller deres nærstående ser at gjerningsmannen går fritt rundt i påvente av soning. Ikke bare er det belastende for offer og nærstående, men det skaper også mistillit til hele rettssystemet. Forslagsstillerne mener man både må sette inn mer ressurser og tenke nytt og innovativt.

Forslagsstillerne ønsker at man umiddelbart igangsetter midlertidige tiltak for å få gjort noe med soningskøen raskt. Forslagsstillerne vil at man på nytt vurderer å leie inn flytende fengsel i en periode. Slike fengsler har vært i bruk i Sør-England og New York. I Sør-England har dette vært meget vellykket, og denne typen fengsel har også vært godt likt av fangene.

Man bør arbeide videre med og vurdere økt bruk av modulfengsler som Regjeringen har igangsatt, ved å bruke slike tiltak i tilknytning til flere fengsler. Man bør også umiddelbart igangsette byggingen av nytt fengsel i Halden som er ferdigprosjektet.

Forslagsstillerne tar sterkt avstand fra den økte strafferabatten på 5 og 10 dager. Forslaget står i sterk kontrast til Regjeringens såkalte ambisjon om å straffe gjengangerkriminelle hardere. Forslaget vil virke tvert imot sin hensikt, og kun provosere folk flest. Et annet negativt moment med forslaget er at det etter disse medlemmers vurdering vil virke sterkt provoserende og uforståelig for dem som blir offer for gjerningsmenn, og den rabatt og oppmerksomhet forslaget vil gi disse.

Forslagsstillerne viser til at Norge har en stor gruppe utenlandske borgere som i dag soner i Norge. Dette i en situasjon hvor Norge har stor mangel på soningskapasitet. Forslagsstillerne vil derfor at man der dette er mulig, sørger for at utenlandske borgere soner i sitt hjemland. Dette kan gjøres ved at Norge leier fengselsplasser i deres hjemland. En slik ordning vil skape mindre press på et underbemannet norsk fengselsvesen, med kapasitetsmangel. Kostnadene ved soning vil nok også i mange tilfeller være langt lavere i opprinnelseslandet enn i Norge.

Forslagsstillerne vil også åpne for andre løsninger som kan få ned soningskøen. I mange tilfeller er det personer med svært korte dommer som står i soningskø. Det er langt bedre både for samfunnet og den enkelte at man får gjort opp for seg. For slike korte dommer hvor blant annet behovet for konkret rehabilitering ofte ikke er til stede, vil forslagsstillerne åpne for at private skal kunne bygge og drive fengsel etter nærmere fastsatte sentrale retningslinjer.

Videre ønsker forslagsstillerne at man får fortgang i arbeidet med å bruke nedlagte forsvarsanlegg til fengsel. Det burde ikke ta lang tid før flere av disse kan være i drift for lavrisikofanger og fanger med kortere dommer. Forslagsstillerne mener at en utvidelse av fengselkapasiteten blant annet bør kunne

baseres på at private gis mulighet til å bygge/ombygge og leie ut til kriminalomsorgens drift. Det vises i den anledning til blant annet Budsjett-innst. S. nr. 4 (2001-2002).

Forutsetningen er at byggene utformes etter myndighetenes spesifikasjoner for å sikre oppsatte mål i straffegjennomføringen.

Selv med de ovenfor nevnte forslag vil det på kort sikt være behov for andre tiltak for å få bukt med gjengangerkriminelle. Forslagsstillerne mener man i sterkere grad bør prioritere at gjengangere får soningsplass.

Oppfølging

Innsatte med rusmisbruk og psykiatriske problemer må bistås med rehabilitering for sine problemer. I dette arbeidet er det avgjørende med tverrfaglig oppfølging. På samme måte må straffedømte med lav funksjonsevne grunnet lettere psykiske utviklingshemninger og/eller personlighetsforstyrrelser få et tilfredsstillende habiliteringstilbud.

Forslagsstillerne mener man må tenke mer tverrsektorielt innen strafferettspleien. Det er da avgjørende at man får til et samarbeid mellom disse sektorene. Forslagsstillerne ønsker å se nærmere på hvilke tiltak som må gjøres for å få bedre samkjøring og samarbeid på tvers av disse sektorene. Det kan ikke være slik at for eksempel en person som stadig begår kriminelle handlinger blir ansett for å være for syk til å straffes, men for frisk til å bli lagt inn. Forslagsstillerne mener at dersom kriminelle handlinger ligger til grunn, må justissektoren ta ansvar for en oppfølging av disse personene i samarbeid med andre sektorer og eventuelt private. Forslagsstillerne ønsker derfor at Regjeringen legger frem en proposisjon om dette i løpet av 2004.

Det bør i denne sammenheng også i større grad fokuseres på oppfølging etter endt soning. Ikke bare i forhold til rusproblemer, men også andre utfordringer. Her vil det være tjenlig for samfunnet å bidra til at disse kan arbeide eller skoleres slik at de hjelpes til et alternativ til en kriminell løpebane. Med en mer helhetlig innsats her vil man kunne redusere tilbakefallsprosenten vesentlig i forhold til en del type kriminalitet.

Oppsummering

For å oppsummere en del av momentene så ønsker forslagsstillerne at politiet, rettsvesen og kriminalomsorg, gjennom en koordinert innsats, prioriterer gjenganger- og ungdomskriminalitet gjennom hele straffesakskjeden og sørger for oppfølging av disse etter endt soning.

Forslagsstillerne mener man bør kunne benytte utradisjonelle etterforskningsmetoder i dette arbeidet, herunder provokasjon.

Forslagsstillerne vil overføre det økonomiske an-

svaret for ambassadevakthold til Utenriksdepartementet, samt styrke politiet både når det gjelder utstyr og personell.

Forslagsstillerne ønsker egne institusjoner for barnekriminelle, samt egen oppfølging innen kriminalomsorgen av sterkt rusavhengige.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen målrette innsatsen mot kriminalitet ved å prioritere en helhetlig og massiv innsats, samt oppfølging, overfor ungdoms- og gjengangerkriminelle gjennom alle ledd i straffesakskjeden.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovendringer for å kunne benytte såkalte utradisjonelle etterforskningsmetoder, som avlytting, provokasjon mv., samt tillate provokasjon, overfor gjengangerkriminelle som er dømt etter straffeloven for tre straffbare handlinger eller mer, innenfor en ti års periode.
3. Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at politiet kan benytte rom- og kommunikasjonsavlytting i saker som gjelder rikets sikkerhet og terror.
4. Stortinget ber Regjeringen overføre det økonomiske ansvaret for ambassadevaktholdet ved de utenlandske ambassadene i Norge til Utenriksdepartementet og fremme de nødvendige lovforslag herom for Stortinget.
5. Stortinget ber Regjeringen legge frem en helhetlig opptrappingsplan for politipersonell sett i et fireårsperspektiv. Som en del av planen skal det inngå en opptrappingsplan for bruken av sivilt tilsatte i politiet for å frigjøre politiutdannet personell til politifaglig arbeid.
6. Stortinget ber Regjeringen oppheve ordningen om at politimestre ansettes som embetsmenn, og fremme de nødvendige forslag herom.
7. Stortinget ber Regjeringen sikre jobbtilbud i politiet til politihøgskolestudentene som uteksamineres i år.
8. Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om en vesentlig skjerping av straff for vold mot offentlig tjenestemann.
9. Stortinget ber Regjeringen intensivere arbeidet med et fellesnordisk vitnebeskyttelsesprogram, og om nødvendig fremme forslag for Stortinget om dette.
10. Stortinget ber Regjeringen legge frem en plan for rullerende utskifting av politiets kjøretøy i et femårsperspektiv, samt opprustning av politiets IKT-utstyr med blant annet bærbart/mobilt IKT-utstyr i tjenestekjøretøy.
11. Stortinget ber Regjeringen innføre avgiftsfritak på politiets tjenestekjøretøy, og fremme de nødvendige lovforslag om dette for Stortinget.
12. Stortinget ber Regjeringen sikre fremskutt lagring av våpen i politikjøretøy, og en plan for opprustning av våpenutstyr. Stortinget ber Regjeringen videre om at det i større grad må legges opp til at den enkelte tjenestemann selv kan velge om han vil benytte maskinpistol/automatvåpen dersom væpningsordre først blir gitt.
13. Stortinget ber Regjeringen utrede og igangsette forsøk med å la utenlandske statsborgere sone i sitt hjemland ved at kriminalomsorgen leier fengselsplasser i vedkommendes hjemland, og fremme de nødvendige lovendringsforslag om dette.
14. Stortinget ber Regjeringen igangsette tiltak for at gjengangerkriminelle prioriteres inn til soning.
15. Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at tingretten settes med kun en fagdommer, som i forhørsretten, i saker hvor strafferammen kun er fengsel i inntil to år.
16. Stortinget ber Regjeringen igangsette arbeidet med å opprette egne institusjoner for barne- og ungdomskriminelle for særskilt oppfølging, og fremme forslag til Stortinget om dette.
17. Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at man i større grad skal kunne benytte tvang kombinert med avrusning/behandling overfor kriminelle med store rusproblemer, samt at man oppretter egne avdelinger med egnet oppfølging for sterkt rusavhengige som soner fengselsstraffer.
18. Stortinget ber Regjeringen om umiddelbart å stanse særordningen med fremskutt prøveløslatelse på henholdsvis fem dager for de med dommer lavere enn 90 dager og ti dager for de med lengre dommer.

22. mars 2004